

אספת האזרחים בבני שמעון דוח המלצות העוסק בשאלה

מהו החינוך הערכי והמשמעותי שנרצה
להעניק לכל אחת ואחד וכיצד ניישם
אותו ביחד מתוך אחריות משותפת
במועצה האזורית בני שמעון?

מאי 2025

מוגש לראש המועצה מר ניר זמיר

תוכן עניינים

3	הקדמה:
4	אספת אזרחים מקומית- איך זה עובד?
4	המעבדה לאספות אזרחים ברשויות המקומיות
5	אספת האזרחים בבני שמעון
5	רקע ומומחים
6	חברי האספה
6	דבר האספה
	המלצות האספה
8	תחום 1 - חזון, ערכים ותמונת עתיד
12	תחום 2 - חינוך קהילתי
14	תחום 3 - תכניות חינוך חדשניות
18	תחום 4 - שיטות הוראה ופדגוגיה מגוונת
21	תחום 5 - חינוך בראייה הוליסטית
23	תחום 6 - תשתיות ארגוניות, למידה והכשרת צוותים

הקדמה:

אסיפות אזרחים הן מודל דמוקרטי-דיוני שתופס תאוצה בעולם בשני העשורים האחרונים, ונועד לעצב מדיניות ציבורית מיטיבה, ולחזק את האמון בין מוסדות השלטון לבין האזרח. בתקופה של קיטוב חברתי, שבה נשחק האמון של ציבורים שלמים במוסדות דמוקרטיים ובפוליטיקה הרווחת - אסיפות אזרחים באות להציע מענה משמעותי. יתר על כן, מדינת ישראל שלאחר ה-7 באוקטובר, 2023 זקוקה לבנייה מחודשת של חוסן ותקווה. בהקשר זה, מצביע המחקר הבינלאומי על כך ששילוב של אזרחים במציאת פתרונות יישומיים הוא מהמרכיבים החשובים ביותר להאצת התאוששות, לבניית חוסן ולשיקום האמון.

אספות אזרחים מערבות את הציבור על כלל גווניו בעיצוב מדיניות ציבורית ומעצימות את קולו, בכך שיוצרות מרחב לדיאלוג משמעותי של אזרחים, ברמה הלאומית והמקומית. אסיפות האזרחים מאפשרות לנבחרי הציבור לקבל מהאזרחים שלל תובנות והמלצות לפעולה, ובכך להרחיב את הפעילות השלטונית בכיוונים יצירתיים מתוך בסיס של אמון ושותפות. ארגונים בינלאומיים, בהם OECD ונציבות האיחוד האירופי, תומכים בהטמעת אסיפות אזרחים ובשימוש נרחב בהן. מאות אספות אזרחים יושמו ותועדו לאורך השנים, כאשר הסוגיות בהן עסקו מגוונות למדי: מאיכות סביבה ומשבר האקלים, דרך מדיניות חברתית וחינוך, תחבורה, בריאות ועוד.

אספת אזרחים מקומית - איך זה עובד?

רשות מקומית שעורכת אספת אזרחים מעניקה מנדט לקבוצה מייצגת של תושבים, אזרחים מן השורה, ללמוד, לדון ולהמליץ בסוגיה מורכבת שעל סדר יומה. חברי האספה נבחרים באמצעות הגרלה מתוך מאגר התושבים של הרשות, תוך שמירה על ייצוג דמוגרפי, בבחינת הכנסת "כל תושבי הרשות לחדר אחד". חברי האספה לומדים את הסוגיה באמצעות מומחים ומקורות ידע מגוונים, מקיימים דיון מושכל ומגבשים המלצות בתהליך שמאפשר לכל המשתתפים להביע את דעתם. כל זאת, תוך חתירה להסכמות רחבות סביב ראייה של טובת הכלל. מקובל כי המלצות הנכנסות לדוח האסיפה הן אלה הזוכות למינימום של 80% תמיכה מצד חברי האספה. האסיפה מגישה את דוח ההמלצות לרשות המקומית, שמצידה, מחוייבת לשקול אותן ברצינות ולמסור דין וחשבון מנומק על המידה בה יושמו.

אספת אזרחים - איך זה עובד?

המעבדה לאספות אזרחים ברשויות המקומיות

המעבדה לאספות אזרחים היא פרויקט של מיזם דמוקרטיה 3.0 מבית מרכז השל לקיימות. מרכז השל מפתח ומיישם את חזון הקיימות: חברה צודקת ומלוכדת, כלכלה חסונה ודמוקרטית וסביבה יצרנית ובריאה לכל תושביה. המרכז מחבר בין ידע רעיוני לידע מעשי, מפיץ את סיפור הקיימות בדרכים יצירתיות, ומסייע לסוכני שינוי מכל המגזרים לקדם תהליכי שינוי משמעותיים בישראל. מיזם דמוקרטיה 3.0 הוקם בשנת 2020 כיוזמה התנדבותית, הפועלת לקידום דמוקרטיה דליברטיבית (דיונית) בכלל, ובפרט לקידום שיטת אסיפת האזרחים (citizen assembly) הן ברמה המקומית והן ברמה הארצית.

פרויקט המעבדה לאספות אזרחים ברשויות המקומיות צמח מתוך דמוקרטיה 3.0 והוא חותר ליצור איכות חדשה של שותפות בין הרשות המקומית לתושביה באמצעות הטמעת תרבות ושיטות של דמוקרטיה השתתפותית. המעבדה מכשירה מובילות ומובילים מתוך הרשויות ומלווה קבוצה נבחרת מתוכם במימוש של אסיפות אזרחים.

מועצה אזרחית בני שמעון היא בין 17 רשויות מקומיות¹, בוגרות ההכשרה של המעבדה לאספות אזרחים בשנת 2024, ובין 6 רשויות מקומיות חלוצות שמקיימות אסיפת אזרחים, בשנת 2025.

¹ הרשויות הן: אילת, מוא"ז רמת נגב, מוא"ז בני שמעון, רהט, ירושלים, לוד, אור יהודה, תל אביב, הרצליה, כפר סבא, רעננה, זכרון יעקב, מוא"ז מגילות, ג'ת, ריינה, בית ג'אן, מוא"ז גולן.

אספת האזרחים בבני-שמעון

ראש המועצה, מר ניר זמיר, מובילת האספה מטעם המועצה האזורית, גב' דנה שמח, בשיתוף הצוות המוביל: מר דותן שיפוני, מר איתן הס, מר ניצן מרידן, מר אמיר ברזילי, גב' בתאל וקנין; וחברי ועדת ההיגוי של אסיפת האזרחים:

אורי מוריץ	גל שפינרד
אתי וקס	יאיר טיקטין
אריק שגב	יודיק אביעד
בר גורן	אלי פרץ
לירון אוחנה	פביאן בנסיק

נתנו לאספה מנדט לעסוק בשאלה:

מהו החינוך הערכי והמשמעותי שנרצה להעניק לכל אחת ואחד וכיצד ניישם אותו ביחד מתוך אחריות משותפת במועצה האזורית בני שמעון?

את הצוות המוביל ליוותה תמי אבנד, מטעם המעבדה לאספות אזרחים, וכן הובילה את צוות ההנחיה של האספה אשר כלל את: פרופ' ארנה שמר, ד"ר חגי אגמון-שניר, אמיר ידלון.

האסיפה התכנסה בין התאריכים 20.3.25 - 9.5.25, וקיימה 5 מפגשים בהיקף כולל של 36 שעות.

רקע ומומחים

חברי האספה קיבלו [מסמך רקע](#) על נושא האסיפה ובמהלכה נפגשו עם המומחים הללו:

- **אייל רם:** יזם ומנכ"ל "יש עוד אפשרות". סמנכ"ל משרד החינוך לשעבר. **אתגרים בחינוך ובניית חזון חינוכי.**
- **יעקב הכט:** מייסד בית הספר הדמוקרטי הראשון בעולם, מייסד ומנהל "המסלול לתואר שני בבית ברל - המהפכה", מנכ"ל ארגון "ערי חינוך - אומנות שיתופי הפעולה". **דוגמאות מעוררות השראה מהעולם**
- **פרופ' דורית טובין:** ראש תכנית MA למנהל, חברה ומדיניות החינוך בבי"ס לחינוך באוני' בן גוריון. **מה גורם לחזון חינוכי להצליח או להיכשל?**
- **דודו קרני:** מנהל מעבדת תבל, מרכז השל לקיימות. **קומונינג - חינוך כנחלת הכלל.**
- **אפרת ליברמן:** ראש המרכז לקידום ההוראה והלמידה, מכללת ספיר. **אמפתיה בחינוך**
- **אמיר ברזילי:** ראש אגף חינוך במועצה האזורית בני שמעון. **מערכת החינוך בבני שמעון - סקירה ואתגרים.**

חברי האספה

תהליך בחירת חברי האסיפה התחיל בקמפיין ציבורי של המועצה על אסיפת האזרחים שבדרך, שבמסגרתו פורסם שאלון. בשאלון נבדקו פרמטרים עליהם הקפדנו לצורך גיוון: מגדר, גיל, השכלה ויישוב. בקרב ממלאי השאלונים נערכו שיחות טלפון לוידוא המחויבות של העולים בה, וכך התגבשה קבוצת חברי האסיפה בבני שמעון שכללה תמהיל מגוון של 50 תושבים ותושבות, יותר מ-70% מתוכם התמידו לאורך מפגשי האספה, והפגינו מעורבות, אכפתיות ושותפות מעוררות השראה.

דבר האספה

אנו, אסיפת האזרחים של המועצה האזורית בני שמעון, התכנסנו על פי יוזמת הנהלת המועצה והעומד בראשה, כדי לדון בשאלת האסיפה:

מהו החינוך הערכי והמשמעותי שנרצה להעניק לכל אחת ואחד, וכיצד ניישם אותו יחד מתוך אחריות משותפת במועצה האזורית בני שמעון?

אנו גאים ונרגשים להגיש בזאת תוכנית רעיונית הכוללת המלצות מעולם החינוך, אשר ייבחנו על ידי מליאת המועצה, ולאחר אישורן – ישמשו מצפן לתוכניות החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי במועצה.

נציגי אסיפת האזרחים מגיעים ממרבית יישובי המועצה, על כל גוניה, משלל קהילות ותרבויות. כל אלה מתכנסים למוסדות החינוך המועצתיים (כגון בתי ספר), שאמורים לספק חינוך מיטבי עד לאחרון הילדים.

לכן אנו סמוכים ובטוחים כי ההמלצות המובאות בדו"ח זה מעניקות מענה נרחב לכלל אוכלוסיית המועצה.

אנו רואים חשיבות רבה, לצד אישור ההמלצות, גם בהקמת צוותי עבודה הכוללים נציגי מועצה, נציגי אסיפה, תושבים, הורים, ילדים ונוער, צוותי החינוך (פורמלי ובלתי פורמלי) והנהלות הקהילות – זאת תוך הקצאת משאבים ראויים והקמת מנגנוני מעקב ובקרה.

אנו מודים לכם מקרב לב על שהענקתם לנו את הזכות הנדירה לחשוב, לדון, להציע – ולהיות שותפים פעילים גם ביישום. תודתנו נתונה גם לצוות המקצועי שליווה אותנו והכווין אותנו אל המטרה במסירות ובמקצועיות.

אנו מאמינים כי הדרך הזו תציעד אותנו לעבר עתיד טוב, המשתנה ללא הרף – ותאפשר לילדינו להשתלב בו ולשמש דוגמה ומופת לכלל מוסדות המדינה.

בברכה,

חברי אסיפת האזרחים בבני שמעון

תחום מס' 1: חזון, ערכים ותמונת עתיד

מהו החינוך הערכי והמשמעותי שנרצה להעניק לכל אחת ואחד וכיצד ניישם אותו ביחד מתוך אחריות משותפת במועצה האזורית בני שמעון?

על מנת להשיב על שאלה זו, ביררנו תחילה מהי מערכת החינוך שאנו שואפים לבנות: מהו תפקידה, על אילו ערכים היא נשענת, ולאן היא שואפת להוביל. מתוך כך גיבשנו שלושה רכיבים מרכזיים, עליהם אנחנו ממליצים באשכול זה:

חזון משותף - המגדיר את תפקידה ושליחותה של המערכת כמגדלור ערכי ומוביל דרך.

מסגרת ערכי יסוד - היוצרת שפה חינוכית משותפת ומשקפת את התפיסה הערכית שהתגבשה בתהליך האסיפה.

תמונת עתיד המתארת את המציאות החינוכית שאנו שואפים לה – שבה ערכי היסוד באים לידי ביטוי חי, יומיומי ומשמעותי בכל שכבות הגיל ובכל מסגרות החינוך.

שלוש המלצות אלו מהוות את הבסיס שעליו נשענות גם יתר ההמלצות במסמך, והן נועדו להבטיח שמערכת החינוך בבני שמעון תפעל לאורך זמן מתוך חזון ברור, יסודות ערכיים, וכיוון מוגדר אל עבר מציאות חינוכית אידיאלית.

המלצה מס' 1: קביעת חזון חינוכי למערכת החינוך בבני שמעון – "מערכת החינוך כמגדלור ערכי"

חזון מערכת החינוך:

"מערכת החינוך בבני-שמעון תקיים קהילה חינוכית ערכית, המבוססת על כבוד האדם, שותפות קהילתית והתפתחות אישית, חברתית וסביבתית – ותהווה מודל עבור בוגריה בדרכם לבניית חברה טובה יותר."

חזון זה מבטא את התפיסה שלפיה מערכת החינוך אינה מסתפקת בהכנת הדור הצעיר לעולם הקיים, אלא פועלת לבניית החברה שאנחנו שואפים להיות וליצירת העתיד שאנחנו רוצים לראות.

פעולות:

- הפצת החזון לכלל צוותי ההוראה, ההנהלה, התלמידים והקהילה, בשילוב שיח יזום ומשותף על משמעותו ויישומו בפועל
- הצגת החזון באופן מכובד ובולט:
  - באותיות מתכת גדולות על קיר המועצה
  - על קירות כיתות, משרדי הנהלה וחדרי מורים בכל מוסדות החינוך
- שילוב החזון בפתיחות שנתיות, בתכניות העבודה של מוסדות החינוך ובמסמכי מדיניות רשמיים
- קידום תהליך הטמעה מתמשך הכולל התייחסות לחזון בתהליכי גיוס, הכשרה ופיתוח מקצועי של צוותים.

המלצה מס' 2 : מסגרת ערכי יסוד

מערכת החינוך במועצה תאמץ מסגרת ערכית הכוללת תשעה ערכי יסוד. ערכים אלו ישמשו בסיס פדגוגי, ערכי וקהילתי לעשייה חינוכית רלוונטית ואחידה בכל שכבות הגיל ובכל מסגרות החינוך. לכל ערך מצורף פירוט, לשם חיבור בין תפיסה רעיונית לבין פעולה חינוכית בשטח.

ערכי היסוד:

1. כבוד האדם, סובלנות והקשבה
2. שייכות, קהילתיות וערבות הדדית
3. קבלת האחר והשונה
4. מעורבות, התנדבות ואחריות אזרחית
5. חשיבה עצמית ועידוד ריבוי דעות ברוח דמוקרטית
6. רוחה רגשית ומוגנות
7. 'כזה ראה וחדש' – חדשנות ברוח ערכית
8. מימוש עצמי, התאמה אישית ומצויינות
9. חיבור לסביבה, לקהילה ולטבע

פעולות:

- עיגון תשעת ערכי היסוד במסמכי מדיניות חינוכיים של המועצה ובתוכניות העבודה השנתיות של מוסדות החינוך
- קיום שיח מקצועי בצוותים החינוכיים על יישום הערכים בפועל במסגרות החינוך השונות
- שילוב הערכים בהשתלמויות, תהליכי הכשרה, פיתוח צוותים וגיוס כוח אדם חינוכי
- הצגת הערכים באופן נגיש, מזמין ובולט במרחבים הפיזיים של מוסדות החינוך והקהילה

פירוט עבור כל ערך:

כבוד האדם, סובלנות והקשבה

עיצוב אקלים חינוכי המבוסס על ערכי כבוד הדדי והקשבה מפתח תחושת שייכות, מפחית קונפליקטים ומכין את הלומדים לחיים משותפים ומכילים בחברה מגוונת. מערכת החינוך האזורית תפעל ליצירת תרבות בית-ספרית המטפחת יחסי כבוד בין תלמידים, מורים וקהילה, תוך חיזוק ההקשבה, ההכלה והפתיחות לשונות. הערך יתורגם לפעולות חינוכיות שיטיבעו נורמות של שיח מכבד וסובלני וללמידה חברתית-רגשית בכל שכבות הגיל.

שייכות, קהילתיות וערבות הדדית

שייכות היא בסיס לתחושת ביטחון, גאווה ומוטיבציה בקרב ילדים ומבוגרים כאחד. מערכת חינוך המחזקת קשרים בין אנשים, מסגרות ויישובים – תבנה חברה מלוכדת ובת קיימא. המערכת תפעל לחיזוק תחושת השייכות של התלמידים, ההורים ואנשי החינוך לקהילה המקומית, המועצה והמרחב הסביבתי. פיתוח זהות אזורית תוך טיפוח ערבות הדדית, שיתופי פעולה בין-יישוביים ותמיכה הדדית.

קבלת האחר והשונה

הכרה בשונות בין בני האדם היא יסוד לחברה סובלנית, יציבה ומכילה. קבלה אמיתית של האחר והשונה – מגדרית, תרבותית, לימודית או אישית – תאפשר לכל תלמיד ותלמידה למצוא את מקומם ולהרגיש רצויים ומשמעותיים.

המערכת תקדם תהליכים חינוכיים המאפשרים הכרות עם מגוון זהויות ונקודות מבט, תעודד חיבורים בין אוכלוסיות שונות, ותפתח סביבות לימודיות מותאמות שמכילות ומכבדות את השונות האנושית.

מעורבות, התנדבות ואחריות אזרחית

השתתפות פעילה בעשייה אזרחית מפתחת אחריות, תחושת שייכות ומעורבות, ומחזקת את המחויבות של הלומדים לחברה ולמקום בו הם חיים.

מערכת החינוך תעודד תלמידים לקחת חלק ביוזמות קהילתיות, בהתנדבות ובמעשים של אחריות אזרחית, כחלק משגרת הלמידה והחיים בבית הספר. חיבור פעיל בין לומדים לקהילה יעשה באמצעות פרויקטים רב-גילאיים, שותפויות עם גופים אזרחיים ותהליכי חקר ויוזמה.

חשיבה עצמית וריבוי דעות ברוח דמוקרטית

חינוך לחשיבה עצמאית ולמגוון דעות מפתח אזרחים ביקורתיים, פעילים ומעורבים, המחויבים לשיח דמוקרטי ולכבוד הדדי.

בתי הספר ומערכת החינוך הבלתי פורמאלי יעודדו את הלומדים לבטא עמדות מגוונות, כולל שיח קונפליקטואלי, לשאול שאלות ולהפעיל חשיבה עצמאית, דרך דיונים, למידה מבוססת פרויקטים והיכרות עם תפיסות שונות. התרבות הבית-ספרית תקדם פלורליזם רעיוני ותעודד נוכחות פעילה של התלמידים בעיצוב חיי הקהילה הבית-ספרית.

רווחה רגשית ומוגנות

רק ילדים שמרגישים בטוחים, נראים ומוכללים – יכולים לצמוח, ללמוד ולהעז. המערכת תפעל לפיתוח סביבות בטוחות ותומכות רגשית, המאפשרות קשרים משמעותיים, מענה אישי לצרכים, ותחושת ביטחון פסיכולוגי.

'כזה ראה וחדש' – חדשנות ברוח ערכית

חדשנות חינוכית מאפשרת למערכת להגיב לאתגרים משתנים ולצרכים העולים מהשטח, תוך עידוד יצירתיות, חשיבה עצמאית והתפתחות מקצועית של אנשי חינוך.

מערכת החינוך בבני שמעון תעודד גישה יזמית וחדשנית בקרב תלמידים, מורים ומנהלים, מתוך ראיית הקיים, חשיבה ביקורתית ויצירתית, ונכונות לשפר ולהתאים את דרכי הפעולה. החדשנות תבוא לידי ביטוי בפיתוח פתרונות חינוכיים רלוונטיים, תוך שמירה על עוגני ערכים וזהות.

מימוש עצמי, התאמה אישית ומצוינות

הכרה בשונות שבין התלמידים – בכישורונותיהם, בתחומי העניין שלהם ובאופני הלמידה המועדפים עליהם – חיונית למיצוי הפוטנציאל האישי של כל תלמיד ותלמידה. מצוינות במובנה הרחב כוללת הישגים לימודיים לצד חשיבה יצירתית, צמיחה אישית ומעורבות חברתית. לכן חשוב לטפח גישה חינוכית המעודדת כל אדם להתפתח ולהצטיין במסלול הייחודי שלו.

מערכת החינוך בבני שמעון תפתח גישות חינוכיות המאפשרות התקדמות במסלולים אישיים, תוך מתן מענה למגוון יכולות, סגנונות למידה ותחומי עניין. מוסדות החינוך ייצרו הזדמנויות בחירה וגמישות, יעודדו הצבת מטרות אישיות, ויטפחו מצוינות בכל תחומי החיים – מתוך ליווי מותאם, חיזוק תחושת המסוגלות, וטיפול התקדמות משמעותית של כל לומד ולומדת.

חיבור לסביבה, לקהילה ולטבע

למידה המחוברת לסביבה הפיזית והחברתית מעמיקה את תחושת השייכות, מחזקת אחריות סביבתית ומעודדת אזרחות פעילה ובעלת מודעות מקומית. מערכת החינוך תחזק את הקשר של הלומדים למרחב המקומי – לטבע, לסביבה ולקהילות הסובבות. החיבור יטמע בלמידה חוץ-כיתתית, בפעילויות סביבתיות קבועות, המעוגנות במערכת, ובפיתוח זהות מקומית-קהילתית.

המלצה מס' 3 : תמונת עתיד שאפתנית למערכת החינוך בבני שמעון – לאן אנחנו רוצים להגיע?

תמונת העתיד מתארת את המציאות החינוכית הרצויה במועצה האזורית בני שמעון. היא מבטאת את היעד הערכי אליו שואפת מערכת החינוך, ומשקפת את העקרונות שעל פיהם תפעל בכל שכבות הגיל ובכל מסגרות החינוך. תמונה זו נועדה לשמש מצפן לפיתוח מדיניות, תכניות ותהליכי חינוך משמעותיים. חשוב שתמונת העתיד תתורגם ליישומים מעשיים ברמות שונות של המערכת, כפי שמודגם בנספחים המצורפים להצעה.

תמונת העתיד

- מערכת החינוך תתאפיין באקלים של כבוד, שוויון וסובלנות, שבו כל ילדה וילד זוכים ליחס אישי, למקום בקהילה ולהזדמנות אמיתית לצמיחה ולמימוש עצמי.
- הילדים יגדלו בסביבה המחזקת תחושת שייכות, מטפחת זהות מקומית, ומעודדת שותפות בין מסגרות, יישובים וקהילות.
- תלמידים, הורים, אנשי חינוך והקהילה כולה יהיו שותפים פעילים בעיצוב החיים החינוכיים, מתוך מעורבות, יוזמה ואחריות אזרחית.
- מערכת החינוך תקדם חירות, בחירה וחשיבה עצמאית, תאפשר ביטוי אישי, ריבוי דעות, יוזמות ותחושת השפעה בגיל צעיר.
- כל תלמיד ותלמידה יזכו לרווחה רגשית ולתחושת מוגנות, בתוך סביבה בטוחה, עם קשרים משמעותיים, הקשבה ומענה מותאם לצרכים.
- החינוך יתנהל מתוך חדשנות, סקרנות ומתן מרחב למצוינות, באמצעות דרכי למידה מגוונות, רלוונטיות וגמישות.
- מערכת החינוך תעמיק את הקשר עם הטבע, הקהילה והמרחב המקומי, ותקדם למידה חיה, ערכית, חווייתית ומקושרת לסביבה.

פעולות

- שילוב תמונת העתיד במסמכי העבודה של אגף החינוך ושל מוסדות החינוך, כמסמך מכונן ומכוון.
- עידוד כל מערכת חינוכית (גיל רך, בתי ספר, חברת נעורים, קהילת ההורים וכדומה) לקיים תהליך שיח פנימי שבמסגרתו תתורגם תמונת העתיד המועצתית ליעדים ודרכי פעולה יישומיות, ותעוצב תמונת עתיד ייחודית המותאמת לה.

- עידוד מוסדות החינוך לבחור אלמנטים מתוך תמונת העתיד כבסיס לתכנון שנתי, לפיתוח צוותים ולבניית יוזמות חינוכיות.
- פיתוח מנגנון מעקב ובחינה שיאפשר לזהות התקדמות יישומית אל מול תמונת העתיד ולקיים עדכון תקופתי משותף.

תחום מס' 2: חינוך קהילתי

במטרה לטפח קהילת בני שמעון מחוברת ובעלת חוסן חברתי, הרואה את המרחב הקהילתי כמרחב חינוכי, פותח סט המלצות המתמקד ביצירת מרחבים משותפים, חיבור בין מסגרות חינוך פורמלי ובלתי פורמלי, פיתוח רצף פעילויות קהילתיות מגיל צעיר, ובניית מסורות בין-יישוביות. ההמלצות שואפות לייצר יתרון גודל מועצתי שלא ניתן להשגה ברמה היישובית (והכרחי להשגת מצוינות והגעה להישגים גבוהים לאורך זמן), להעמיק את תחושת השייכות והסולידריות בין היישובים, תוך שמירה על אוטונומיה יישובית ולהבטיח מענה רציף בזמני שגרה וגם בשעת חירום. כל המלצה גובשה מתוך ראייה מערכתית, שאינה מסתפקת בפתרונות נקודתיים אלא פועלת ליצירת תשתיות קהילתיות בנות קיימא, תוך קביעת יעדים, הגדרת אחריות והצעת דרכי פעולה ישימות.

אנחנו סבורים שיש לפרש את החינוך הבלתי פורמלי במובן הרחב, כמטריה שתחתיה מרוכזים חוגים (תוכניות אקסטרקוריקולריות שלא באות לידי ביטוי בבתי הספר כמו ספורט ואומנות), החינוך החברתי ותנועות הנוער, תוך חיבור בין הקהילות.

המלצה מספר 4: הקמת מרחב קהילתי משותף

הקמת מרחב קהילתי משותף בשילוב מרחבים בלתי פורמליים ביישובים תוך שימוש בתשתיות קיימות. המרחב הקהילתי המשותף יתן מענה לפיתוח מצוינות וחיזוק חיבורים קהילתיים ברמה המועצתית.

פעולות

- הקמת מרחב קהילתי משותף לצד יצירת רשת מרחבים משלימים הפועלים בסינרגיה כחלק מהתפיסה המועצתית הרחבה.
- הגדרת תחום התמחות לכל מרחב (לדוגמה: יצירה, מדעים, מוזיקה, תנועה), באופן המעודד שיתופי פעולה בין-יישוביים.
- נגישות רב-גילאית ורב-שכבתית – פעילות מותאמת לילדים, בני נוער, מבוגרים ופעילויות בין-דוריות בדגש על יצירת קבוצות הטרוגניות מבוססות עניין.
- הפעלה קהילתית בשותפות התושבים, לרבות ניהול תכניות ובחירת תכנים.
- שימוש בתשתיות קיימות עם התאמה מינימלית, תוך ראייה תפעולית ארוכת טווח והנגשה מיטבית לתושבים מכלל היישובים.
- הקמת מערך הסעות לשימוש הילדים והנוער לאחר שעות בית הספר ועד שעות הערב, שיפעל באופן קבוע (עם מנגנון מימון מובנה וקבוע) ובלתי תלוי במספר הנרשמים לחוג ספציפי ומיישוב מסוים, בשונה מהמצב הקיים כיום. מערך הסעות זה יהווה תשתית חיונית להשתתפות רחבה וציבה של ילדים ובני נוער בפעילויות החינוך הבלתי פורמלי.

המלצה מספר 5 - חיבור בין מסגרות חינוך פורמלי ובלתי פורמלי

מומלץ לחבר בין מערכות החינוך הפורמלי (בתי הספר) והבלתי פורמלי (פעילויות חוגים, תנועות נוער, פרויקטים קהילתיים) באמצעות ארבעה מהלכים מרכזיים:

1. מיפוי שוטף ואיסוף מידע על השתתפות ילדים ונוער בפעילויות בלתי פורמליות, במטרה לזהות ילדים שאינם משתלבים באף מסגרת ולספק להם מענה מותאם – כך ש"אף ילד לא ילך לאיבוד".
2. פיתוח מנהיגות צעירה, כולל הקמת מועצת נוער על-יישובית (בה יש נציגים מכלל היישובים) והכשרת בני נוער להובלה ויוזמה קהילתית.
3. הקמת מנגנון עבודה משותף בין בתי הספר, הקהילה והמועצה שיבטיח תיאום, שותפות וחלוקת משאבים לטובת ילדים ובני נוער. אנחנו ממליצים שמנגנון/ועדה אלה יעסקו למשל ביצירת מחוון משותף לחוגים, תרבות ובתי הספר לבחירת תחומי התוכן והעשרה שנכנסים לבתי הספר דרך הגפ"ן כדי שהללו יהוו בסיס לצמיחת תחומי תוכן בעולמות הבלתי פורמליים גם לאחר שעות בית הספר. כך למשל, אם בית הספר מזמין דרך הגפ"ן שיעורי תיפוף, אלה יהוו שלב של חשיפה ראשונית לחוג שמוצע גם אחר"צ כדי שלתלמידים תהיה אפשרות להמשיך ולהעמיק בתחום זה בשעות אחר"צ.
4. שילוב החינוך החברתי ביישובים בפרוייקטים משותפים בין יישוביים וכן בהפעלת פעילויות בתוך שעות בית הספר (למשל, הפסקה פעילה, פעילויות משותפות בחופשים, טיולים וכד')

המהלך נועד לייצר רצף חינוכי מעצים, להעמיק את תחושת השייכות הקהילתית של הדור הצעיר, ולעודד מעורבות והשפעה של בני נוער על סביבתם.

אחריות: המנכ"ל בתיאום עם אגפי החינוך, התרבות, החוגים והשירותים החברתיים.

יעדים לביצוע:

- ביצוע מיפוי ראשוני בכל היישובים עד סוף 2025
- הקמת מועצת נוער על-יישובית בתחילת תשפ"ז
- פיתוח והפעלת תוכנית הכשרה לנוער מוביל במתכונת שנתית
- מדדי הצלחה: שיעור השתתפות בפעילויות, מספר בני נוער בתפקידי הובלה, היקף שיתופי פעולה בין המסגרות

כיוון חשיבה לקידום ביצוע: יש לחשוב על רפרנט קבוע בכל בי"ס לקשר עם הבלתי פורמלי

המלצה מספר 6: פיתוח תוכניות מגירה במקרה של אסונות וזמני חירום

מומלץ לגבש ולהפעיל מערך של תוכניות מגירה המיועדות למתן מענה רגשי, חינוכי וכלכלי בעתות אסון וחירום. מערך זה יתבסס על שיתופי פעולה קהילתיים, שימוש במשאבים מקומיים, והיערכות מוקדמת שתסייע בזיהוי צרכים ומתן תמיכה מדויקת ומיידית.

ההמלצה כוללת הקמה של **קבוצות מיקוד** הכוללות:

א. הורים

- ב. מועצות תלמידים
- ג. מחנכות ומחנכים
- ד. נציגי רווחה מהיישובים וצח"י

במטרה לאתר מראש צרכים שעלולים להתעורר במצבי חירום שונים, ולגבש מענה מותאם לכל קבוצת אוכלוסייה. **בהתחשב במצב הקיים, המלצה היא להרחיב את אוכלוסיות היעד שיכללו גם משפחות לצעירים בסדיר, מילואים וקבע.**

כמו כן, מומלץ ליזום **שיח קהילתי מונחה ומובנה** בנושאים של התמודדות עם טראומה, אובדן ואירועים מטלטלים, ולפתח **קבוצות תמיכה והידברות קהילתיות** שיופעלו בשגרה ובחירום. במקביל, יש לבנות **תוכניות מגירה ברמה היישובית והמועצתית**, הכוללות תיעוד משאבים מקומיים קיימים (כוח אדם, מבנים, ידע מקצועי), אשר יופעלו בעתות חירום.

הגורם המופקד על הביצוע: המנכ"ל בתיאום עם השירותים החברתיים, השירות הפסיכולוגי, ניהול פדגוגי בית-ספרי, מרכז הצעירים, אגף יישובים, ביטחון קהילתי ומחלקת ביטחון.

יעדים לביצוע:

- הקמת קבוצות מיקוד עד סוף 2025
- גיבוש תוכניות מגירה למענים רגשיים, חינוכיים וכלכליים ברמת המועצה והיישוב
- קיום סדנאות הכנה והתמודדות עם מצבי חירום בבתי הספר ובקהילה
- הפעלת פיילוט של קבוצת תמיכה קהילתית אחת לפחות בכל מרחב תפקודי

תחום מס' 3: תכניות חינוך חדשניות

תחום תכניות חינוך חדשניות עוסק בעיצוב ופיתוח מודלים חינוכיים פורצי דרך המשלבים חינוך פורמלי ובלתי פורמלי. אנו מאמינים בכוח של למידה חוץ כיתתית, למידה חווייתית וחיבור לסביבה הטבעית כמנופים לקידום מצוינות ורווחה של תלמידים. הצוות שלנו כולל נציגים בעלי רקע מגוון בתחומי החינוך הסביבתי, פדגוגיה חלופית, **והכשרת מורים ומדריכים**. אנו פועלים במרחב הייחודי של המועצה האזורית בני שמעון תוך שאיפה ליצור תבניות חינוכיות חדשות שמנצלות את היתרונות הגיאוגרפיים והקהילתיים של האזור. במועצה האזורית בני שמעון, אנו מזהים צורך בהרחבת מגוון הפתרונות החינוכיים המוצעים. אנו רואים חשיבות רבה בפתיחת אפשרויות חינוכיות מגוונות עבור ילדים הזקוקים ומעוניינים במענה אחר, כגון חינוך אנתרופוסופי, דמוקרטי, מונטסורי או חינוך יער, מתוך ראייה שכל ילד הוא פרט וצריך לראות את הצורך הייחודי של כל ילד. מתוך הבנה עמוקה של תיאוריות למידה עכשוויות ומחקרי חינוך מתקדמים, אנו מציעים פתרונות המותאמים למאה ה-21 ומכוונים להכנת הדור הבא לאתגרי העתיד, תוך שמירה על חיבור לשורשים, לקהילה ולאדמה.

חזון תכנית חינוכית משולבת במועצה האזורית בני שמעון: **מחברים עולמות, מצמיחים אנשים שלמים**. אנו חוזים מערכת חינוכית חדשנית במועצה האזורית בני שמעון, המחברת בין החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי לכדי רצף חינוכי שלם ומשמעותי. מערכת זו תיצור מרחב למידה המכבד את הקצב הטבעי של הילד, מחזק את הקשר לאדמה ולטבע, ומפתח את מגוון היכולות והכישורים הדרושים לבוגרים בעידן המשתנה במהירות.

ערכי היסוד של התכנית:

- **גיוון דרכי למידה:** יצירת מסלולים מותאמים אישית המאפשרים לכל ילד למצוא את הדרך המיטבית ללמידה ולהתפתחות
- **חיבור לאדמה ולמקום:** טיפוח זיקה לטבע ולסביבה כחלק בלתי נפרד מתהליך החינוך והצמיחה האישית
- **פיתוח אחריות ומוסר עבודה:** הקניית ערכי עבודה, יוזמה ואחריות אישית כחלק מהכנה לחיים בגרים ומשמעותיים
- **מצוינות והעמקה:** יצירת אפשרויות להעמקה ולמצוינות בתחומי עניין מגוונים
- **שותפות קהילתית:** רתימת משאבי הקהילה והסביבה למערך החינוכי תוך יצירת מארג קהילתי תומך

מטרות התכנית:

- להפוך את מערכת החינוך לרלוונטית עבור כל ילד וילדה באמצעות חדשנות פדגוגית וגישות למידה מגוונות
- לטפח תחושת מסוגלות, זהות חיובית וחוסן אישי בקרב הילדים
- לחזק את הקשר לטבע, לאדמה ולשורשים המקומיים
- לפתח מיומנויות חיים ויכולות מעשיות לצד למידה אקדמית
- להתאים את מערכת החינוך למחקרים עדכניים על התפתחות ילדים ובני נוער
- לבנות מערכת חינוך גמישה המותאמת להתפתחות הטבעית של כל ילד

מרחבי הפעולה:

התכנית יוצרת מערך חינוכי רב-ממדי הכולל:

- **בית ספר יער:** מרחב למידה טבעי המאפשר חיבור עמוק לאדמה ולמחזוריות הטבע
- **מרכזי התמחות אזוריים:** פיתוח מצוינות בתחומי אמנות, ספורט, מדע וטכנולוגיה
- **התנסות מעשית בעולם העבודה:** שילוב יום עבודה שבועי להקניית מיומנויות מעשיות ומוסר עבודה
- **תכניות למחוננים:** שיתופי פעולה עם האקדמיה לפיתוח מצוינות, מחקר והשתלבות באקדמיה ובטכנולוגיה עכשווית.
- **מסגרות למידה חלופיות:** תכניות "יום יער" אישיות ומודל למידה המותאם לשעון הביולוגי של המתבגר. להקים פיילוט של כיתות בתוך בית הספר בגישות חינוכיות, הנותנות מענה מגוון (אנתרופוסופי, מונטסורי, דמוקרטי).

המערכת החינוכית שאנו שואפים לבנות תהיה עוגן קהילתי, מקור לגאווה מקומית, השראה וחדשנות, שתהווה מודל לחיקוי ברמה הארצית. בגרי מערכת זו יהיו אנשים בעלי זיקה למקום, יכולת חשיבה עצמאית, מיומנויות חיים מעשיות וחוסן אישי המאפשר להם להתמודד עם אתגרי העתיד. בני שמעון תהפוך למועצה שבה החינוך הוא דרך חיים המשלבת למידה בכל מרחבי החיים, מחברת בין הפורמלי והבלתי פורמלי, ומאפשרת לכל ילד וילדה למצוא את הדרך הייחודית להם לצמוח ולהתפתח.

המלצה מס' 7: הקמת מרכז יער בג'ו אלון

המרכז יפעיל מספר תכניות 1. "יום יער" בבחירה אישית (מקביל למעו"ף בכוונה לשיטת העבודה שילדי מעוף יוצאים יום בשבוע לא ככיתה אורגנית לביקור כיתתי בג'ו אלון). 2. מרכז הכשרה למורים של בתי הספר. יצירת תכנית "יום יער" המאפשרת לכל תלמיד משלושת בתי הספר היסודיים במועצה האזורית בני שמעון להצטרף מרצונו **ליום למידה שבועי ביער**. התכנית תקדם למידה חווייתית בקבוצות רב-גילאיות. יש תכנית כזו בשער הנגב מודל שעובד ממש יפה. (בתכנית של שער הנגב משתתף כיתה אורגנית וזה במימון של מנהלת תקומה).

פעולות:

- הקמת מערכת רישום אישית לתלמידים המעוניינים-שתכלול שיחה אישית למיון והתאמה.
- יצירת קבוצות למידה (עד 20 תלמידים בקבוצה).
- הכשרת צוות הדרכה מקצועי
- פיתוח תכנית לימודים גמישה המותאמת לקבוצות מעורבות
- קידום חונכות בין-גילאית ופרוייקטים משותפים

אחריות: אגף החינוך במועצה, בשיתוף מרכז ג'ו אלון ומחנכי הכיתות בשלושת בתי הספר היסודיים.

יעדים ולו"ז:

- רישום ראשוני של 60 תלמידים (20 מכל בית-ספר) לשנה"ל הקרובה
- הפעלת 3-4 קבוצות רב-גילאיות
- תיאום לוחות זמנים עם שלושת בתי הספר
- תקציב שנתי מוערך: 600 אש"ח להפעלת התכנית, כולל הסעות, ציוד, והדרכה
- יעד להגעה ל-120 תלמידים משותפים תוך שנתיים

המלצה מס' 8: פיתוח תוכניות ייעודיות למחוננים בחטיבת הביניים בשיתוף האקדמיה המקומית

יצירת תכניות העשרה ייחודיות לתלמידים מחוננים ומצטיינים הלומדים בחטיבות הביניים, תוך ניצול המשאבים האקדמיים של אוניברסיטת בן גוריון והמכללות בבאר שבע.

פעולות:

- הקמת מעבדות למידה משותפות בקמפוסים האקדמיים
- פיתוח קורסים מתקדמים בהנחיית מרצים מהאוניברסיטה והמכללות
- תכניות חונכות אישית עם סטודנטים לתארים מתקדמים
- פרויקטי מחקר משותפים
- חשיפה לסביבה אקדמית, למידה חוץ-כיתתית וביקורים במעבדות מחקר

אחריות: אגף החינוך, בשיתוף רכזי מחוננים בבתי הספר ונציגי המוסדות האקדמיים

יעדים ולו"ז:

- חתימה על הסכמי שיתוף פעולה עם אוניברסיטת בן גוריון ומכללות באר שבע תוך 3 חודשים
- הפעלת 4 תוכניות ייעודיות החל משנה"ל הקרובה
- הקצאת תקציב שנתי משותף להפעלת התכניות
- מדידת הצלחה באמצעות מעקב אחר רמת המעורבות האקדמית של התלמידים והמשך לימודיהם במסלולי מצוינות

המלצה מס' 9: שילוב יום עבודה שבועי בתכנית הלימודים

הטמעת "יום עבודה" שבועי לכל תלמידי המועצה, המשלב התנסות מעשית בתחומי תעסוקה מגוונים, להקניית מוסר עבודה ומיומנויות חיים. תחומי התעסוקה המוצעים:

- ספרות וטיפוח
- נגרות ועיצוב רהיטים
- חקלאות ברפת וגידול בעלי חיים
- בישול ואפייה במטבחים מקצועיים
- סייעות בגני ילדים
- חברות הייטק מקומיות
- מוסכים ותחזוקת רכב
- בתי מלון ותיירות
- חנויות קמעונאיות
- משרדי עורכי דין ורואי חשבון
- בתי חולים ומרפאות
- ספריות וארכיונים
- תחנות רדיו מקומיות

פעולות:

- מינוי רכז תעסוקה בכל בית ספר
- יצירת מאגר מעסיקים משתפי פעולה
- הכנת תכנית ביטוח והכשרת בטיחות
- התאמת תחומי העבודה לגיל ויכולות התלמידים
- הסדרת הסעות
- השתתפות המורים ביום פיתוח מקצועי במרכזי הכשרה אזוריים

אחריות: אגף החינוך במועצה, בשיתוף עסקים מקומיים ומנהלי בתי הספר

יעדים ולו"ז:

- פיילוט עם 100 תלמידים ו-20 מעסיקים בשנה הראשונה

- הרחבה לכלל התלמידים תוך שנתיים
- הקמת מערך ליווי והערכה
- תקציב שנתי: 1.5 מיליון ₪ כולל ביטוח, הסעות ותמריצים למעסיקים
- מדידת הצלחה: 90% נוכחות, 80% שביעות רצון מעסיקים, 75% דיווח על שיפור במיומנויות רכות

תחום מס' 4: שיטות הוראה ופדגוגיה מגוונת

בבני שמעון ישנה מערכת חינוך הוליסטית ששואפת לראות בילד אדם שלם וביצירתיות מנוע להתפתחות. לצורך מימוש גישה זו, יש צורך לפתח שיטות למידה גמישות, חדשניות ורלוונטיות. מטרתה של קבוצת העבודה "שיטות הוראה ופדגוגיה מגוונות" היא להחזיר ולחזק את הקשר והתקשורת בין המורים והמדריכים לילדים למקום יותר אותנטי, טבעי ופתוח. הקבוצה פועלת לקידום למידה המבוססת על ערכים דמוקרטיים, אחריות אישית, ראיית הילדים במרכז ומתן מרחב להתפתחות עצמאית (למידה, השראה וחיבור למועצה לחינוך ממלכתי- עברי <https://mamlachti.org.il>). במסגרת עבודתה גיבשה הקבוצה שישה כיווני פעולה מרכזיים, שנועדו לשפר את חוויית ואיכות הלמידה, להעצים תחושת שייכות ומשמעות, ולבסס תשתית לפדגוגיה מתקדמת וגמישה בבתי הספר והחינוך החברתי שבתחום המועצה.

המלצה מס' 10: פרויקטים יישומיים כאלטרנטיבה ללמידה והערכת התלמיד

למידה מבוססת פרויקטים היא גישה לימוד איכותית שמאפשרת ראייה הוליסטית של תכנים כחלק מעולם תוכן משמעותי. היא מאפשרת יצירתיות, לקיחת אחריות, הוצאה לפועל פרקטית ואיכותית ופיתוח מגוון רב מאוד של מיומנויות. אנו רוצים שכל אלו ישתלבו בתוך התהליך החינוכי של הילדים, הן בבית הספר והן בחינוך הבלתי פורמאלי.

פעולות:

- עידוד התלמידים/ות ליזום וליישם פרויקטים כאלטרנטיבה ללמידה, התנסות ואף הערכה
- הגדרת מנעד הפרוייקטים והרכיבים שלהם לכל מקצוע
- הגדרת פרמטרים להערכת התלמידים דרך הפרוייקטים
- הגדרת מנחים שיוצמדו לתלמידים וילוו אותם בתהליך יישום הפרוייקט

אחריות: משרד החינוך, הנהלת בית הספר, צוות בית הספר

יעדים ולו:

שנה 1:

- התחלה עם שכבת ה'
- בחירת מקצוע אחד שבו התלמידים ייזמו פרויקטים כאמצעי הערכה
- לבנות את התהליך עבור הילדים - איך בונים פרויקט: בחירת נושא, גיבוש רעיון, איסוף נתונים וכו'.
- באותו המקצוע, ייצרו המורים מכון הערכה, שיהיה חשוף לילדים, ויהווה עבורם מתווה לאורו הם יכולים ליזום את הפרוייקט
- יצירת יום חשיפה לילדים, שהוא מהווה נקודת פתיחה לתהליך בניית הפרוייקטים

- הפרוייקט עובר להיות עם ילדי כיתה ד', כאשר ילדי כיתה ו (שבשנה שעברה היו אלו שעשו את הפרוייקטים) מהווים כחונכים שלהם.

המלצה מס' 11: קבוצות לימוד קטנות

קבוצות לימוד קטנות מאפשרות מצד אחד למידה איכותית ומשמעותית יותר כאשר נעשית מול המורה, ומצד שני, בקבוצות שעובדות באופן עצמאי, מאפשרת מיומנויות של למידה עצמאית, פיתוח דינמיקה קבוצתית ועבודת צוות, לקיחת אחריות של התלמידים על תהליך הלמידה שלהם.

פעולות:

- מנהל ביי"ס יפעל לאפשר למידה בקבוצות קטנות במקצועות מגוונים
- צוותי החינוך יעברו הכשרה ייעודית כדי להכין אותם ללמידה בקבוצות קטנות
- הנהלת בית הספר תפעיל שיקול דעת בחלוקת משאבים מתאימים שיאפשרו למידה כזו

אחריות: מנהל ביה"ס, הצוות החינוכי

יעדים ולו"ז:

- בית הספר יבחר שכבה בה יפעל פיילוט (ההמלצה שלנו היא לעשות את זה בכיתות ד'-ה') - יישום שיטה בשם "איתי, לידי, במרחב".
- ביה"ס ישלח את צוות מחנכי הכיתות של השכבה להשתלמויות רלוונטיות על אופן בניית תהליך למידה בקבוצות קטנות
- יקבע מינימום של אחוז מסויים משעות הלמידה השבועיות (נניח 20%) שיתבצע בקבוצות קטנות
- ארבע פעמים בשנה תיעשה הערכה (בה ישתתפו התלמידים והמורים) ויחוו דעתם על שיטת הלמידה בקבוצות הקטנות, יתרונות, חסרונות, קשיים והצעות לשיפור

המלצה מס' 12: יצירת מרחבי למידה מגוונים

מרחבי הלמידה צריכים להיות מותאמים למקצועות, ולאפשר בתוכם פרקטיקות למידה מגוונות שמותאמות לאותו המקצוע אליו הם מיועדים. בצורה כזו, מנעד השימושים של כל אחד מהמרחבים יהיה מותאם לצרכים שונים, ויאפשרו סוג של דינמיקה אחרת עם התלמידים (למידה מ'גרוב טק' שנמצא במ.א. אשכול: מטבח שיתופי, פלנטריום- מאפשר הקרנה על המסך של כוכבים, מנועי רכב או גוף האדם, מייקרוס ספייס, מעבדה, מרחב למידה נייד בנושאים שונים הנמצא בעגלה שיכולה לנוע ממקום למקום)

פעולות:

- שילוב שיעורים שבועיים מחוץ לכותלי הכיתה בתחומי דעת מגוונים.
- בניית מערכי שיעור המשלבים למידה חווייתית בטבע ובקהילה.
- קיום מפגשים עם אנשי מקצוע, אמנים, חקלאים, בעלי מלאכה ומובילים חברתיים מהאזור.

- פיתוח קשרים עם מוסדות קהילתיים (ספריות, מוזיאונים, גנים ציבוריים) לשם קיום שיעורים מחוץ לבית הספר.

אחריות: הנהלת ביה"ס והצוות החינוכי

יעדים ולו"ז

- שנה 1: כל מחנכת כיתה בונה תכנית שנתית הכוללת לפחות 10 שיעורים חוץ-כיתתיים. הכשרת צוותי ההוראה במיומנויות הוראה בטבע ובלמידה מבוססת קהילה. הערכה בסוף כל סמסטר באמצעות סקרי שביעות רצון של תלמידים ומורים.
- שנה 2: הרחבת התכנית לכל מקצועות הליבה ומיסוד שיתופי פעולה קבועים עם גורמי קהילה.

תחום מס' 5: חינוך בראייה הוליסטית

מערכת החינוך תפעל כמרחב חינוכי אחד בו כל חלקיו יתלכדו בחשיבה ובפעולה החינוכית. שילוב הכוחות במרחב החינוכי המשותף יביא למיצוי של הטוב שבכל המסגרות, לשדרוג הפעילות ולניצול טוב יותר של המשאבים. בחרנו להתייחס לעקרונות וכיוונים שניתן יהיה לממש באופנים שונים בהתאמה לגילאים, לבתי הספר, ליישובים שונים, לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים.

המלצה מס' 13: נוכחות צוותי החינוך הבלתי פורמלי בתוך בתי הספר

שילוב צוותי החינוך הבלתי פורמלי במהלך שעות הפעילות בבית הספר יאפשר יצירת קשרים משמעותיים נוספים עבור התלמידים, תוך מתן דגש על תמיכה רגשית, מוגנות וטיוב זמן ההפסקות. צוותי הבלתי פורמלי יהוו בוגרים משמעותיים נוספים שיסייעו בחיזוק תחושת השייכות של התלמידים ויספקו מענה אישי במיוחד לילדים עם קשיים רגשיים וחברתיים.

פעולות:

- הקצאת צוותי חינוך בלתי פורמלי (מדריכי נוער, מתנ"סים, תנועות נוער) לנוכחות קבועה בבתי הספר.
- פיתוח תוכנית מובנית לפעילות בלתי פורמלית במהלך שעות ההפסקה.
- יצירת מנגנון לתיאום בין צוותי החינוך הפורמלי לבלתי פורמלי למענה משלים לצרכי התלמידים.
- פיתוח תוכניות התערבות ייעודיות עבור תלמידים עם קשיים חברתיים ורגשיים.
- קידום פעילויות ייחודיות לחיזוק תחושת המוגנות והאווירה הבית-ספרית.

יעדים ולו"ז:

- פיילוט ראשוני בבתי ספר נבחרים בשנה הקרובה.
- בחינת השפעת התוכנית באמצעות מדדים כמו תחושת מוגנות התלמידים, השתתפות בפעילויות, ותפקוד חברתי.
- הרחבת המודל לכלל בתי הספר בהתאם להצלחת הפיילוט והמשאבים הזמינים.

אחריות: אגף החינוך במועצה, הנהלות בתי הספר, מתנ"סים, מדריכי חינוך בלתי פורמלי, צוותי תמיכה חינוכיים.

המלצה מס' 14: הקמת מרכז אזורי לגיל הרך עבור הורים וילדים

לצורך חיזוק התמיכה בהורים צעירים ויצירת מרחב קהילתי משמעותי למשפחות עם ילדים בגיל הרך, מומלץ להקים מרכז אזורי שירכז מגוון פעילויות ושירותים להורים ולפעוטות. המרכז יאפשר מפגש חברתי ולמידה משותפת, יספק שירותי הדרכת הורים, משחקים התפתחותיים לילדים, ושירותים קהילתיים חיוניים. כמו כן, ניתן לשלב בו שירותי טיפת חלב, סדנאות להורים, ופעילויות המותאמות לחופשת לידה כמו יעוץ הנקה, יוגה, והתפתחות תינוקות.

פעולות:

- הקמת מבנה ייעודי או שימוש במבנה קיים עבור המרכז. אפשרות להרחיב ולשתף פעולה עם המרכז להתפתחות הילד.
- גיבוש תוכנית פעילות קבועה הכוללת הדרכת הורים, ג'ימבורי, פעילויות התפתחותיות ומשחק חברתי.
- שילוב שירותי טיפת חלב במרכז לשיפור הנגישות למשפחות צעירות.
- יצירת מרחב קהילתי למפגשי הורים, שיח ולמידה משותפת סביב סוגיות הורות.
- שיתוף פעולה עם מדריכים מקצועיים בתחומים כגון ייעוץ הנקה, התפתחות תינוקות, יוגה לאחר לידה ועוד.
- שילוב שירותים קהילתיים נוספים בהתאם לצרכי ההורים ביישובי המועצה (לבחון לשלב גם עם נושא החוגים למשל).

יעדים ולו"ז:

- גיבוש תוכנית מפורטת ולוח זמנים לפעילויות תוך חצי שנה.
- השקת המרכז כפיילוט ביישוב מרכזי בתוך שנה.
- הרחבת השירותים בהתאם לצרכים ולמשאבים הזמינים, עם יעד לפעילות מלאה בתוך שנתיים.

אחריות: אגף החינוך במועצה, שירותי הבריאות המקומיים, מתנ"סים, רכזות קהילתיות, אנשי מקצוע בתחום הגיל הרך.

המלצה מס' 15: חינוך 24/7 – מערך מתכלל להתפתחות אישית של כל ילד

כדי להבטיח שכל ילד במועצה האזורית בני שמעון יקבל מענה חינוכי, רגשי וקהילתי מיטבי, מומלץ להקים מערך מתכלל שיראה את החינוך כשלם ויאפשר לכל ילד לממש את הפוטנציאל שלו. המערך ישלב את כלל המסגרות – הפורמליות והבלתי פורמליות – במטרה לוודא שכל ילד פוגש לפחות מבוגר משמעותי אחד (כמובן בנוסף להוריו). ללוות את הילד לאורך כל שעות היום ולוודא שהוא מקבל את הכלים הנדרשים להתפתחותו האישית. המודל יתבסס על דוגמאות מוצלחות, כמו המודל הקיים בעיריית שדרות. האחריות על הילדים היא בראש ובראשונה על ההורים, אולם בהמלצה זו המטרה להסתכל באופן הוליסטי ולהציע מענים מותאמים עבור כלל אוכלוסיית הילדים. קישור למודל שדרות.

פעולות:

- הקמת צוות ייעודי שיתכלל את נושא החינוך השלם, בהובלת אגף החינוך במועצה.
- פיתוח מנגנון למיפוי אישי של כל ילד, הכולל בחינת צרכים חינוכיים, רגשיים וקהילתיים.
- הבטחת השתתפות של כל ילד לפחות בחוג או פעילות בלתי פורמלית המותאמת לתחומי העניין והיכולות שלו.
- יצירת מסלול אישי להתפתחות לכל ילד, כולל ליווי פדגוגי ורגשי בהתאם לצורך.
- חיזוק הקשר בין בתי הספר, תנועות הנוער, המתנ"סים והמערכת הקהילתית להבטחת תמיכה כוללת.

- מיצוי זכויות: סיוע למשפחות וילידים בקבלת כל המענים החינוכיים, הכלכליים והרגשיים המגיעים להם.
- למידה מיישבים אחרים (כגון שדרות) והתאמת המודל לצרכים הייחודיים של המועצה האזורית בני שמעון.

יעדים ולו"ז:

- בחינת המודל הקיים בשדרות וגיבוש תוכנית מותאמת למועצה בתוך חצי שנה.
  - השקת פיילוט במספר יישובים נבחרים בשנה הקרובה.
  - הרחבת התוכנית לכלל המועצה תוך שלוש שנים, בהתאם להצלחת הפיילוט ולמשאבים הזמינים.
- אחריות:** אגף החינוך במועצה, אגף לשירותים חברתיים, הנהלות בתי הספר, צוותי חינוך בלתי פורמלי, תנועות הנוער, מתנ"סים, שירותי בריאות ושירותים חברתיים.

תחום מס' 6: תשתיות ארגוניות, למידה והכשרת צוותים

במועצה האזורית בני שמעון, החינוך הוא ערך יסוד ועומד בראש סדר העדיפויות. על מנת לאפשר את מימוש חזונותיהם ורעיונותיהם של צוותי החשיבה, יש להקים תשתית ארגונית איתנה שתשמש בסיס לכל יוזמה חינוכית ותוביל לצמיחה משמעותית. התשתיות הארגוניות – כולל תכנון כח אדם, מבנים פיזיים, תהליכי הכשרה, וממשקים בין זרועות המועצה – הן תנאי יסוד להצלחת מערכות החינוך. נוסף לכך, אנשי ונשות החינוך הם הלב הפועם של העשייה החינוכית, ולכן השקעה עקבית בהם, בהכשרתם ובהתפתחותם האישית והמקצועית, היא קריטית.

המלצה מס' 16: תמרוץ וגיוס כוח אדם איכותי למערכת החינוך

מועצה אזורית בני שמעון על כלל שותפיה, תעניק חינוך ערכי ומשמעותי לכל אחת ואחד בזכות צוותי חינוך איכותיים, בעלי מעוף, מוטיבציה גבוהה, חדוות עשייה ויצירתיות תוך שילוב חדשנות פדגוגית.

רעיונות ליישום:

1. מתן מענקים ותמריצים לעובדי חינוך במועצה לצורך גיוס ושימור של צוותי חינוך איכותיים. הפעולות כוללות: מימון נסיעות, סבסוד ארנונה, מענקי התמדה, השתתפות במימון השתלמויות, והצעת אפשרויות מגורים מסובסדות.
2. הקמת וליווי קומונת שנת שירות (ש"ש) כלל מועצתית שישתלבו במערכות החינוך הפורמליות והבלתי פורמליות בכל ישובי המועצה.
3. שירותי כח אדם מיומן, בעל מוטיבציה לגיוס אנשים - לכלל צוותי החינוך בישובים - גנים, בתי ספר, חיבור עם פלטפורמות קיימות לדוגמא - "המסייעת"....
4. שירותי הסעות מועצתיים לצוותי החינוך בישובי המועצה.
5. בניית תוכנית הכשרה והשתלמויות מקיפה לכלל צוותי החינוך: תכנים פדגוגיים, רגשיים ודידקטיים, חינוך מיוחד. הקמת מערך ליווי אישי וקבוצתי (מנטורינג), ותוכנית הכשרה למנהלים. למשל קורס עזרה ראשונה, תוכנית "קשת"...

המלצה מס' 17: תכלול כלל מערכות החינוך לקידום רצף חינוכי

איחוד ותיאום בין האגפים השונים במועצה – חינוך פורמלי, בלתי פורמלי, תרבות וחוגים – לצורך מיצוי מיטבי של משאבים, כוח אדם וזמני פעילות, כחלק מהבנייה של רצף חינוכי שלם. עוגן: שותפות וסנכרון אגפים, בתי ספר, גיל רך, חינוך בלתי פורמאלי ליצירת "שולחנות עגולים" המייצרים שיח והסתכלות רחבה על הקורה במועצה/ ישוב / מסגרת.

יעדים:

1. שילוב מדריכי החינוך הבלתי פורמאלי הישוביים בתוך מסגרות החינוך הפורמלי - בתי הספר.
2. "עד אחרון הילדים" - מנגנון תכלול הרואה את הילד בכל שעות היום.
3. יצירת שפה משותפת - מסגרות / ישובים.

אחריות: המועצה, ישובים

המלצה מס' 18: הקמת גוף ייעודי לתכנון מסגרות חינוכיות חדשות

הקמת צוות מועצתי ייעודי שיבחן הקמת מסגרות חינוכיות חדשות/זרמים חינוכיים (יסודי ועל-יסודי / פורמלי ובלתי פורמאלי) בהתאם למיפוי צרכים וייחודיות קהילתית, במטרה לצמצם עומס בבתי הספר וחיוזק את חופש הבחירה בהינתן הדעת וההמשכיות גם לילדים עם צרכים מיוחדים כחלק מרצף חינוכי.

אחריות: המועצה, מחלקת חינוך

המלצה מס' 19: קיצור שבוע הלימודים לחמישה ימי למידה בבתי הספר היסודיים.

לאור השינויים של מעבר המשק לחמישה ימים בשבוע ולאור הישארות מערכת החינוך בשישה ימי עבודה, מוצע מעבר לשבוע לימודים בן חמישה ימים כדי לאפשר רצף חינוכי ערכי ומשמעותי. המצב הנוכחי, שבו כל איש צוות נמצא ביום חופשי שונה מעמיס באילוצי מערכת אשר פוגעים בעבודה ערכית ורצף חינוכי. שינוי זה יאפשר לאנשי הצוות להיות נוכחים לאורך כל השבוע ולחזק את הקשר עם התלמידים ובנוסף לכך יתרום לרווחתם של אנשי הצוות. חסכון כספי בעלויות ההסעות.

חיזוק המערכת הבלתי פורמלי ע"י המועצה והנהלות הישובים על מנת שיוכל לתת מענה משמעותי ואיכותי לילדים בימי שישי בין אם בעבודת קהילה או התנדבות לתלמידי החטיבה והתיכון, ומענה חינוכי משלים (בלתי פורמלי) לתלמידי היסודי.

אחריות: המועצה ומנהלי מוסדות חינוך, חינוך בלתי פורמאלי, הורים

המלצה מס' 20: התאמת מרחבי הלימוד לפדגוגיה חדשנית

הקמה ושדרוג של מתחמי למידה חדשניים (מבנה, אמצעים, צרכים מיוחדים, הנגשה...) המותאמים לשיטות הוראה מגוונות ולעלייה במספר הקבוצות. המתחמים יאפשרו למידה גמישה, קבוצתית ופרטנית, בהתאם לצרכים לייחודיותו של כל מוסד חינוכי גם הפורמלי וגם הבלתי פורמלי.

אחריות: המועצה

המלצה מס' 21: צמצום קבוצות הלמידה ל-20 תלמידים

יצירת תשתיות ליחס אישי לכל תלמיד, להקלה על צוותי החינוך וללמידה וחינוך משמעותי, נדרש מתחמי למידה נוספים ומגוונים וחשיבה על פתרונות מערכתיים - אופן הניהול ועובדי נוספים... **ראו כנספח:**

המלצות 4,5,7,13

אחריות: המועצה ומנהלי בתי הספר